

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Diagnostika a hodnocení v inkluzivní tělesné výchově - problém či výzva? / [Diagnostics and evaluation in inclusive physical education - a problem or a challenge?] / Ondřej Ješina, Julie Wittmannová, Daniel Mikeška, Eliška Vodáková, Ladislav Baloun, Adam Jarmar, Klára Botková, Alena Růžičková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele – ISSN 1210-7689 -- Roč. 88, č. 4 (2022), s. 35-43.

Záměrem příspěvku je formou kvalifikované úvahy upozornit na problematické aspekty inkluzivního procesu ve školní tělesné výchově, kterými jsou diagnostika a hodnocení. Z dílčích šetření je patrné, že jsou opomíjeny možnosti formativního hodnocení a subjektivní kritéria hodnocení jsou často ovlivňována emocemi, osobními preferencemi nebo postoji vyučujících. V textu jsou definovány základní pojmy - hodnocení, diagnostika, klasifikace a následují konkrétní příklady (rozhovory s učitelem Tv, rodičem postiženého žáka a postiženým studentem VŠ) na téma hodnocení v Tv. Závěrem autoři poskytují východiska pro inkluzivní prostředí tělesné výchovy a doporučení pro učitele.

základní škola ; žák ; speciální vzdělávací potřeby ; postižený ; tělesně postižený ; inkluzivní vzdělávání ; integrace žáka ; tělesná výchova ; hodnocení žáka ; měření výkonu ; diagnostika ; cíl výuky ; hodnotící kritérium ; klasifikace ; výkon ; postoj učitele

<http://katalog.npmk.cz/documents/524897>

2.

Dopady neoliberalizace společnosti na směřování evaluace a supervize v sociální práci : reflexe soudobých praxí mezi živým světem a systémem = Impacts of the neoliberalization of society on the direction of evaluation and supervision in social work : reflections on contemporary practices between the living world and the system / Kateřina Mikulcová, Ivana Kowaliková, Veronika Mia Zegzulková, Lenka Caletková, Marek Mikulec -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociální práce = Sociálna práca : odborná revue pro sociální práci -- ISSN 1213-6204 -- Roč. 22, č. 5 (2022), s. 32-44.

Sociální práce spojená s vývojem společnosti se potýká s idejemi neoliberalismu, ekonomizujícími vlivy a je řízena zákonitostmi volného trhu. Zároveň je nucena neustále obhajovat svou legitimitu

a konkurenceschopnost i vyvíjet tlak na efektivní, standardizovaný výkon sociálních pracovníků. Tyto faktory legitimizují pozitivisticky laděnou podobu evaluačních technik a supervizí na úkor poslání organizací, potřeb pracovníků, prostoru pro budování vztahů s klienty a rozvoje kritické profesní reflexe. Na základě analýzy dostupných zdrojů z oblasti supervize, responsivní evaluace a pozitivisticky laděné evaluace založené na standardech autoři zjistili, že se v evaluaci a supervizi v sociální práci utvářejí dva protichůdné proudy, které lze zahrnovat do perspektivy rozdílnosti mezi živým světem a systémem.

sociální práce ; sociální pracovník ; hodnocení ; kontrola výkonu ; pracovní podmínky ; trh ; působení ; sociální služba ; výkon ; vztah pracovník-klient ; reflexe ; neoliberalismus ; pozitivismus ; konkurenceschopnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/525442>

3.

Dvojí výjimečnost z pohledu zahraničních studií = Twice exceptionality – cognitive giftedness in combination with specific learning disabilities in international studies / Petra Baranová, Ivana Márová, Petr Kachlík -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 31, č. 4 (2021), s. 5-31.

Uvedena je analýza zahraničních studií z období let 2010-2019, které se věnovaly identifikaci a diagnostice kognitivně nadaných žáků se specifickými poruchami učení v období povinné školní docházky. Ze závěrů vyplývá, že diagnostický proces dvojí výjimečnosti není jednotný; diagnostika aktuálně sestává z nezávislé diagnostiky nadání a diagnostiky specifických poruch učení. Pro účely včasné identifikace dvojí výjimečnosti jsou diskutovány modely určené pro včasné odhalení žáků v riziku školního neúspěchu v zahraničí, a to Rtl model a Model diskrepance.

analýza vědecké literatury ; výsledek výzkumu ; zahraniční literatura ; nadaný ; vysoce nadaný ; porucha učení ; povinná školní docházka ; základní škola ; identifikace ; test ; test inteligence ; riziková skupina ; školní neúspěch ; dvojí výjimečnost ; 2010-2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/525357>

4.

Efektivní výuka u dětí s odlišným mateřským jazykem / [Effective instruction of children with a different mother tongue] / Autorský tým APIV B – cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 30, č. 31-32 (2022), s. 4-5.

Specifika v práci ve třídě s dětmi s odlišným mateřským jazykem popisuje v rámci svých praktických zkušeností koordinátor péče o žáky s OMJ Martin Šuk ze ZŠ v pražských Modřanech. Popisuje intenzivní dopolední kurz pro nově příchozí žáky, kteří s lektorkou absolvují 4 hodiny českého jazyka denně. Dále škola poskytuje hodiny češtiny místo výuky, a to 2-3 hodiny denně. Lektor se zde věnuje české gramatice a rozvoji slovní zásoby. Dalším krokem je odpolední

doučování. Následně škola na základě pedagogické diagnostiky rozhodne, jaký typ podpory žák získá. Uveden je praktický příklad a popsána je role koordinátora péče o žáky s OMJ.

žák ; odlišný mateřský jazyk ; čeština ; znalost ; kurz ; cizinec ; dítě cizí národnosti ; přistěhovalec ; forma výuky ; vyučovací jazyk ; doučování ; základní škola ; Praha (Česko) ; podpůrná opatření ; podpůrné vzdělávání ; koordinátor inkluze (vzdělávání)

<http://katalog.npmk.cz/documents/525199>

5.

Exilové sítě : komunikace Přemysla Pittra a Františka Váni = Exile networks : communication of Přemysl Pitter and František Váňa / Jaroslav Miller -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Český časopis historický = The Czech Historical Review -- ISSN 0862-6111 -- Roč. 120, č. 1 (2022), s. 125-156.

Prezentovaná studie je z metodologického hlediska inspirována možnostmi analýzy společenských sítí (Social Network Analysis) formulované Manuelem Castellsem v 90. letech 20. století. Text studie ukazuje různorodost spolupráce uvnitř českého exilu a míru vzájemného prosítování jednotlivých aktérů a institucí na příkladu korespondence dvou představitelů české politické emigrace po r. 1948, Františka Váni a Přemysla Pittra. František Váňa vedl v Melbourne jedno z nejlepších exilových periodik Hlas domova, Přemysl Pitter zasvětil svůj život v emigraci službě československým uprchlíkům v táboře Valka v NSR a později ve Švýcarsku. Cílem studie je naznačení potenciálu dlouhodobého výzkumu "networkingu" uvnitř exilového hnutí.

dějiny dvacátého století ; emigrant ; uprchlík ; síťová analýza ; komunikace ; korespondence ; tisk ; pomoc ; Pitter, Přemysl ; Váňa, František ; Castells, Manuel ; Československo ; exil ; exilová politická činnost ; exilová literatura ; síť ; síťování ; 1948-

<http://katalog.npmk.cz/documents/525020>

6.

Gramatická a lexikální kompetence v německém jazyce aneb jakou roli hrají učebnice užívané na středních školách? = Grammatical and lexical competence in German. What is the role of textbooks used at secondary schools? / Petra Jeřábková, Helena Vedralová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Cizí jazyky : časopis pro teorii a praxi vyučování cizím jazykům -- ISSN 1210-0811 -- Roč. 64, č. 2 (2020/2021), s. 3-15.

Autorky prezentují 2. část výzkumu zaměřeného na roli učebnic ve výuce německého jazyka na středních školách. Navazuje na studii, kde byla zkoumána možná souvislost nedostatečné úrovně osvojení gramatiky a lexika u středoškoláků s jejich selháváním při dosahování odborné komunikativní kompetence na vysoké škole ekonomické. Cílem 2. části výzkumu bylo zjistit, které učebnice respondenti ve výuce používali, zdali existují rozdíly ve výsledcích v testu T v souvislosti

s používanou učebnicí a podrobněji prozkoumat, jaké chyby respondenti v testu T dělali. Bylo zkoumáno 25 titulů učebnic. Výsledky výzkumu v příložených tabulkách a grafech.

student ; přechod ze střední na vysokou školu ; vysoká škola ekonomická ; jazyková výuka ; učebnice ; němčina ; test ; chyba ; školní neúspěch ; komunikační schopnost ; jazyková dovednost ; jazykové vzdělávání ; lexikologie ; gramatika ; výzkum ; výsledek výzkumu

<http://katalog.npmk.cz/documents/525475>

7.

Hodnotenie štúdia na univerzite tretieho veku z pohľadu poslucháčov : Evaluation of the studies at the university of the third age from the perspectives of its members / Mária Zanolitová, Dominika Kalánková, Martina Lepiešová, Ivan Farský -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání -- ISSN 1804-526X -- Roč. 12, č. 1 (2022), s. 33-55.

Seznámení s výsledky výzkumu, který zjišťoval, jak posluchači hodnotí studium na univerzitě třetího věku z hlediska spokojenosti s obsahem, cíli, metodami, lektory a průběhem studia. Do studie bylo zapojeno 95 posluchačů univerzity třetího věku při Jesseniově lékařské fakultě Univerzity Komenského v Martině na Slovensku ve dvou studijních programech: Všeobecná medicína a Péče o seniory. Nejlépe hodnocenou oblastí bylo naplnění očekávání během studia, za největší přínos považují respondenti získávání a prohlubování nových znalostí a nové zážitky. Respondenti výrazně ocenili připravenost lektorů a jejich pedagogické dovednosti. Jako největší překážku naopak označili dostupnost vzdělávací instituce.

univerzita třetího věku ; starší člověk ; dotazník ; výsledek výzkumu ; hodnocení výuky ; kvalita vyučování ; obsah výuky ; cíl výuky ; vyučovací metoda ; hodnocení učitele ; sociální interakce ; Univerzita Komenského v Bratislavě (Bratislava, Slovensko). ; Slovensko ; lékařská fakulta ; dostupnost školy ; aktivní stárnutí ; 2018-2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/525181>

8.

Individualizovaný wellbeing (aneb nedívejme se na všechny stejně) / [Individualized wellbeing (or let's not look at all in the same way)] / Irena Trojanová, Zuzana Svobodová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 19, č. 7-8 (letní speciál) (2022), s. 38-40.

Wellbeing je stav, ve kterém můžeme v podporujícím a podnětném prostředí plně rozvíjet svůj fyzický, kognitivní, emocionální a duchovní potenciál a žít spolu s ostatními plnohodnotný a spokojený život. Termín wellbeing se začíná objevovat ve slovníku vedoucích pracovníků, a tedy i ředitelů škol a školských zařízení. Článek se zaměřuje na pojem individualizovaný wellbeing,

principy wellbeingu a ukazuje, jak dosáhnout jeho naplnění u dovednostně, zkušenostně i věkově rozdílných pracovníků ve školství.

školství; učitel; pedagogické povolání; vyučující personál; pracovní podmínky učitelů; wellbeing; školní prostředí; školní společenství; produktivní věk; psychologie práce; individuální přístup; age management

<http://katalog.npmk.cz/documents/525114>

9.

Measuring production and comprehension of written arguments in upper-elementary grades / [Měření tvorby a porozumění psaným argumentům ve vyšších třídách prvního stupně základní školy] / Alina Reznitskaya, Ian A. G. Wilkinson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia paedagogica : časopis Ústavu pedagogických věd FF MU Brno -- ISSN 1803-7437 -- Roč. 24, č. 4 (2019), s. 63-84.

Článek o vývoji nástrojů na měření schopnosti žáků psát a porozumět psaným argumentům a studie k validitě těchto nástrojů. Nástroje jsou určeny pro výzkum, ale i použití ve výuce (způsob vyhodnocení je záměrně nenáročný). Produkce argumentů je měřena na základě úlohy s morálně spornou situací, kdy žáci píšou o svém názoru, možných názorech ostatních a své reakci na ně. Hodnoceno je jasné vyjádření postoje, zdůvodnění postoje a zahrnutí možných postojů ostatních. Úloha k analýze porozumění argumentům se skládá ze čtení příběhu, po kterém žáci zaznamenávají dva prezentované postoje. Hodnocení se skládá z počtu zahrnutých názorů, počtu jejich odůvodnění, počtu výroků rozvíjejících zdůvodnění. Úvod článku diskutuje současný stav výzkumných nástrojů v oblasti.

argumentace; porozumění textu; písemný projev; základní škola; první stupeň; měření; měření výkonu; validita; metoda výzkumu

<http://katalog.npmk.cz/documents/517426>

10.

Mindfulness ve školách / [Mindfulness in schools] / Jana Kyriakou -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 28, č. 7-8 (červenec-srpen) (2022), s. 40-42.

Celé číslo časopisu je věnováno metodě mindfulness (jak zapojit všechny smysly a rozvíjet všestrannou pozornost vůči sobě i světu kolem). Všestranně uvědomělá všímavost výrazně obohacuje život, nabízí nové možnosti osobního rozvoje i poznání okolního světa. V předloženém článku se autorka zaměřuje na oblast školství, kde se v posledních měsících projevíly zvýšené nároky na psychiku dospělých i dětí (distanční vzdělávání, válka na Ukrajině). Metoda mindfulness rozvíjí a posiluje seberegulaci, kultivuje celkové uvědomění a zvyšuje akademické

výkony (a to i u dětí s poruchami učení). Tři základní aspekty mindfulness ve vzdělávání: být všímavý, učit všímavě a učit všímavost.

škola ; psychologie ; psychologie osobnosti ; psychika ; duševní zdraví ; mentální hygiena ; sebeuvědomění ; sebepojetí ; sebepercepce ; psychohygienická výchova ; emoce ; poradenství ; sociální percepce ; mindfulness ; všímavost

<http://katalog.npmk.cz/documents/525196>

11.

Představy o budoucnosti u žáků odlišných středoškolských programů = Future expectations of upper secondary students in different tracks / Jana Straková, Jana Korábová, Kamila Brožová, Jaroslava Simonová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 31, č. 3 (2021), s. 38-57.

Seznámení s výsledky studie, jejímž cílem bylo zjistit, jak se liší představy o budoucím životě u českých žáků navštěvujících třetí ročníky středoškolského vzdělávání v různých středoškolských programech. K analýze byla využita data získaná od gymnazistů, žáků navštěvujících odborné studium s maturitou a žáků navštěvujících odborné studium nematuritní v rámci reprezentativního šetření CLoSE v roce 2018. V rámci výzkumu byly zjišťovány kromě vědomostí a dovedností žáků jejich vzdělanostní aspirace, očekávané příjmy a představy o rozmanitých aspektech jejich budoucího života.

střední škola ; gymnázium ; sekundární vzdělávání ; střední odborná škola ; střední odborné učiliště ; aspirace ; profesní aspirace ; volba povolání ; volba studijního oboru ; představa ; žák ; postoj žáka ; úroveň vědomostí ; dovednost ; znalost ; průzkum ; výsledek výzkumu ; budoucnost ; očekávání ; profese ; mzda ; ročník 12 ; 2018

<http://katalog.npmk.cz/documents/525336>

12.

Předškoláci v družině / [Preschool children in after school care centre] / Jaroslava Pachlová -- cze

In: Speciál pro školní družiny : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2336-4343 -- Roč. 9, č. 4 (2022), s. 4-10.

Článek se zaměřuje na specifika začlenění dětí z přípravné třídy do činnosti školní družiny. Autorka textu, vychovatelka školní družiny, informuje o základních bodech fungování ŠD: Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, zřízení přípravné třídy, seznámení rodičů s podmínkami a režimem družiny, spolupráce vychovatelky a učitelky z přípravné třídy, sžívání předškoláků s družinou a počáteční úskalí. Závěrem je uvedena dlouhodobá hra motivovaná Čarodějem Modromírem a jeho čarodějnou partou. Děti si vytvořily opravdovou družinovou partu, kde fungovalo vrstevnické učení.

školní družina ; přípravný ročník ; předškolní dítě ; preprimární vzdělávání ; vrstevnická skupina ; vztahy mezi vrstevníky ; třídní schůzka ; spolupráce ve výchově ; vychovatel ; učitel ; vztah rodiče-učitel ; motivace ; školská legislativa

<http://katalog.npmk.cz/documents/524800>

13.

Simple Czech - čeština zjednodušená pro účely porozumění nerodilými mluvčími - reflexe, analýza, praxe / [Simple Czech - simplified Czech for the purposes of understanding by non-native speakers - reflection, analysis, practice] / Kateřina Lah, Josip Lah -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Nová čeština doma a ve světě -- ISSN 1805-367X -- Roč. 2020, č. 2 (2020), s. 13-29.

Článek se zabývá problematikou simplifikací (zjednodušování) českých textů (převážně tzv. českých reálií) za účelem jejich zpřístupnění jinojazyčným mluvčím, kteří nedosahují úrovně B2 podle SERR. Studie analyzuje soubor deseti textů, které byly zjednodušeny předními odborníky v oblasti výuky češtiny jako cizího jazyka. V teoretické části příspěvku jsou popsány metody textové simplifikace, praktická část se zaměřuje na analýzu postupů zaznamenaných v rámci lexikální, syntaktické, morfologické, slovtvorné a diskurzivní roviny. Jednotlivé postupy obsahují příklady z analyzovaného materiálu.

zahraniční student ; jazyková výuka ; cizí jazyk ; čeština ; morfologie ; lexikologie ; syntax ; text ; práce s textem ; porozumění textu ; reálie ; adaptace ; zjednodušování ; Jednoduchý model čtení ; výukový materiál ; čeština jako cizí jazyk

<http://katalog.npmk.cz/documents/525305>

14.

Výuka odborného cizího jazyka na SOŠ a SOU (na příkladu stavebních a dřevozpracujících oborů) = Teaching job-related foreign languages at secondary vocational schools and secondary vocational apprentice centres / Michaela Pešková, Kateřina Kubíková, Ivona Mišterová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 31, č. 4 (2021), s. 55-84.

Uvedeny jsou výsledky analýzy stavu výuky odborného cizího jazyka (OCJ) na příkladech oborů stavebnictví (instalatér, zedník, stavebnictví) a zpracování dřeva (truhlář) na středních odborných školách a učilištích. Zjišťováno bylo: jaké metody a didaktické materiály jsou využívány k výuce OCJ, na jaké bariéry pedagogičtí pracovníci při výuce OCJ narážejí či prostřednictvím jaké podpory by bylo možné efektivitu výuky OCJ zvýšit. Z výsledků analýzy vyplývá, že kvalita výuky OCJ na zkoumaných středních odborných školách a učilištích je nedostatečná.

střední odborná škola ; střední odborné učiliště ; jazyková výuka ; cizí jazyk ; angličtina ; němčina ; ruština ; obsah výuky ; odborný jazyk ; stavebnictví ; dřevozpracující průmysl ; učební osnovy ; vyučovací metoda ; didaktická učební pomůcka ; učebnice ; efektivnost vzdělávání ; bariéry ; zvýšení úrovně ; kvalita výuky

<http://katalog.npmk.cz/documents/525443>

15.

Za prahem druhého století waldorfské pedagogiky / [At the beginning of the second century of Waldorf pedagogy] / Ondřej Ševčík – cze

In: Člověk a výchova : časopis pro pedagogiku Rudolfa Steinera -- ISSN 2464-5680 -- Roč. 25, č. 3 (2022), s. 64-68.

V souvislosti s restrikcemi spojenými s pandemií nemoci covid-19 se začaly na waldorfských školách řešit otázky vztahu ke zřizovateli a státnímu aparátu nebo otázky role a pozice anthroposofie ve škole. Autor přináší v textu odpovědi na témata hledání kompromisu v rámci centrálně řízeného školství či jaké pojetí výchovy a vzdělávání budovat ve waldorfských školách, s jakými ideály se identifikovat a zda se waldorfské školy příliš nevzdalují od záměru, s jakým Rudolf Steiner waldorfskou pedagogiku před sto lety zakládal.

výchovný systém ; waldorfská pedagogika ; alternativní škola ; mateřská škola ; základní škola ; lyceum ; dějiny pedagogiky ; historické hledisko ; současnost ; epidemie ; působení ; řízení školství ; řízení školy ; Steiner, Rudolf, ; uzavření škol ; pandemie ; covid-19 ; zřizovatel ; anthroposofie ; 1919-2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/525328>